

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos keleivių vežimo asociacijai
Sodų g. 22, LT-03211 Vilnius
info@lkva-asociacija.lt

2020-02- Nr. (2.1-35) 6V-
Į 2020-02-11 Nr. S-010

DĖL PRAŠYMO SUSIPAŽINTI SU BYLOS MEDŽIAGA

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2020 m. vasario 11 d. gavo Jūsų prašymą Nr. S-010 susipažinti su Konkurencijos tarybai pateiktais viešojo administravimo subjektų – Lietuvos transporto saugos administracijos ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos ir visų kitų suinteresuotų asmenų paaiškinimais dėl tyrimo išvadų byloje Nr. 18/xx/2/1/01/35/036.

(2) Kaip patikslinote telefonu, prašote susipažinti su viešojo administravimo subjektų – Lietuvos transporto saugos administracijos ir Susisiekimo ministerijos pateiktomis nuomonėmis dėl tyrimo išvadų.

(3) Vadovaujantis Konkurencijos tarybos darbo reglamento¹ 73 punktu, teikiame susipažinti su viešojo administravimo subjektų nuomonėmis.

(4) Jeigu Jums kiltų klausimų, prašome kreiptis žemiau nurodytais kontaktais.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos transporto saugos administracijos paaiškinimų kopija, 9 lapai;
2. Susisiekimo ministerijos paaiškinimų kopija, 3 lapai .

Viešųjų subjektų priežiūros grupės vadovė

Justina Paulauskaitė

Dainora Anulytė-Bausienė, tel. (8 5) 262 6658, el. p. dainora.anulyte-bausiene@kt.gov.lt

¹ Konkurencijos tarybos darbo reglamentas, patvirtintas Konkurencijos tarybos 2018 m. vasario 1 d. nutarimu Nr. 1S-10 (2018).

LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Švitrigailos g. 42, LT-03209 Vilnius, tel. (8 5) 278 5602,
faks. (8 5) 213 2270, el. p. ltsa@ltsa.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188647255

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai
Jogailos g. 14
Vilnius

2020- Nr.
2019-12-19 Nr. (2.1-35)6V-2267

ATSILIEPIMAS

I Pranešimą apie įtariamą pažeidimą dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu patvirtintų Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių ir Lietuvos transporto saugos administracijos veiksmų jas įgyvendinant atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams

Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – Administracija) susipažinusi su Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (toliau – Taryba) pranešimu apie įtarimą pažeidus Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą¹ (toliau – Pranešimas) vertina, kad įtarimas yra nepagrįstas ir be pagrindo nustatyta, kad Administracija pažeidė Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymą (toliau – Konkurencijos įstatymas). Savo nesutikimą Administracija grindžia žemiau pateikiamais motyvais.

Dėl teisinio reguliavimo.

Pranešime nurodytus teisinius santykius, dėl tolimojo reguliaraus vežimo autobusais Lietuvos Respublikos teritorijoje vežėjų parinkimo ir sutarčių su jais sudarymo reglamentuoja keli teisės aktai.

Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso (toliau – Kodeksas) 4 straipsnio 2 dalis numato, kad Susisiekimo ministerija arba jos įgaliota institucija valdo ir organizuoja keleivių vežimą tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais. Kodekso 8 straipsnio 2 dalies 1 ir 3 punktai numato, kad norint vežti keleivius būtina gauti licenciją (nagrinėjamu atveju tolimojo keleivių vežimo autobusais vykdymui). Kodekso 18 straipsnio 11 dalis nustato, kad keleiviams vežti reguliariais reisais nustatyto maršrutu išduodamas leidimas. Leidimus keleiviams vežti vietiniais maršrutais išduoda savivaldybių institucijos arba jų įgaliotos įstaigos, tolimojo ir tarptautinio susisiekimo maršrutais – Susisiekimo ministerija arba jos įgaliota institucija. Leidimų išdavimo sąlygas nustato Susisiekimo ministerija.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija vadovaudamasi Kodekso 18 straipsnio 11 dalimi susisiekimo ministro 2006 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3-62 „Dėl Leidimų vežti keleivius reguliaraus

¹ 2019-12-19 Pranešimas apie įtariamą pažeidimą dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu patvirtintų Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių ir Lietuvos transporto saugos administracijos veiksmų jas įgyvendinant atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams Nr. (2.1-35)6V-2267.

susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių patvirtinimo“, patvirtino Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklės (toliau – Taisyklės).

Nurodytas teisinis reguliavimas apibrėžia tai, kad valstybė ėmėsi reguliuoti keleivių vežimo (nagrinėjamu atveju tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais) rinką ir ėmėsi riboti joje galimą konkurenciją, kadangi bet koks valstybinis reguliavimas atitinkamoje rinkoje apriboja laisvą ūkio subjektų patekimą į tokią rinką. Valstybė iš esmės nustatė bent du patekimo į tolimojo keleivių vežimo autobusais rinką barjerus (tuo pačiu ir konkurencijos ribojimo priemones).

Pirmas patekimo į tolimojo keleivių vežimo autobusais rinką barjeras yra tai, kad norėdamas gauti leidimą, vykdyti tolimąjį keleivių vežimą autobusais ūkio subjektas pagal Kodekso 8 straipsnio 2 dalies 1 ir 3 punktus turi turėti licenciją. Neturėdamas atitinkamos licencijos ūkio subjektas negali nei dalyvauti konkurse vežti keleivius autobusais tolimojo susisiekimo maršrutais nei laimėjęs tokį konkursą vežti keleivių. Norėdamas dalyvauti konkurse dėl tolimojo vežimo maršruto toks ūkio subjektas turėtų atitikti Taisyklėse ir konkurso sąlygose nustatytus reikalavimus. Tokiu būdu įstatymų leidėjas įstatyminiu lygmeniu apriboja konkurenciją, patenkant į tolimojo vežimo autobusais rinką, nes licencijavimo reikalavimų nustatymas sumažina galimų potencialių ūkio subjektų skaičių t. y. kartu apriboja konkurenciją.

Antras patekimo į tolimojo keleivių vežimo autobusais rinką barjeras yra tai, kad norėdamas gauti leidimą vykdyti tolimąjį keleivių vežimą autobusais ūkio subjektas turi dalyvauti konkurse, kas irgi yra ne kas kita kaip konkurencijos apribojimas, kadangi konkursą paprastai laimi tik vienas ūkio subjektas. Konkurencijos ribojimo nebūtų, jei visi norintys vežti keleivius ūkio subjektai gautų leidimus, tačiau tai objektyviai neįmanoma pasirinkus konkursinį maršruto vežėjų parinkimo modelį. Konkurso nelaimėjęs vežėjas visada galės teigti, kad nepagrįstai apribota konkurencija, nes nustatomas tik vienas laimėtojas, nes teoriškai vertinant kiekvienu maršrutu vežimą gali vykdyti ir keli vežėjai. Teisiškai šiuo metu įtvirtintą vežėjų konkursinio parinkimo modelį galima laikyti teisėtu konkurencijos ribojimu.

Abi minėtos konkurencijos ribojimo priemonės yra teisėtos ir numatytos įstatyminiu lygmeniu, kas patvirtina, kad įstatymų leidėjas teisinėmis priemonėmis ėmėsi riboti konkurenciją tolimojo keleivių vežimo autobusais rinkoje. Tai, kad vienas ar kitas ūkio subjektas susiduria su šios rinkos reguliaciniu pobūdžiu parodo ne pažeidžiantį teisės aktus konkurencijos ribojimą, o reguliacinį rinkos pobūdį. Todėl Administracija savo veiksmais nesukuria jokių papildomų konkurencijos ribojimo priemonių, o tik įgyvendina teisiniu lygmeniu įtvirtintą tolimojo keleivių vežimo autobusais rinkos reguliavimą.

Dėl esamų vežėjų teisėtų lūkesčių principo

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra suformulavęs teisėtų lūkesčių principo turinį ir nurodęs, kad:

„8.1. Neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas. Šie principai *inter alia* suponuoja tai, kad valstybė privalo vykdyti priisimtus įsipareigojimus asmeniui. Neužtikrinus asmens teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, nebūtų užtikrintas asmens pasitikėjimas valstybe ir teise (Konstitucinio Teismo 2000 m. vasario 23 d., 2001 m. liepos 12 d., 2002 m. lapkričio 25 d., 2003 m. sausio 24 d., 2003 m. kovo 4 d. nutarimai).

8.2. Vienas esminių konstitucinio teisinės valstybės principo elementų – teisinio saugumo principas, kuris reiškia, kad valstybė turi pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti teisinių santykių subjektų teises, taip pat įgytas teises, gerbti teisėtus lūkesčius (Konstitucinio Teismo 2001 m. liepos 12 d., 2002 m. lapkričio 5 d., 2003 m. kovo 4 d., 2003 m. kovo 17 d. nutarimai).

8.3. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad vienas iš teisėtų lūkesčių principo elementų yra teisių, įgytų pagal Konstituciją, Konstitucijai neprieštaraujančius įstatymus ir kitus teisės aktus, apsauga. Pažymėtina, kad pagal Konstituciją santykiuose su valstybe yra saugomi ir ginami tik tie asmens lūkesčiai, kurie kyla iš pačios Konstitucijos ar įstatymų bei kitų teisės aktų, neprieštaraujančių Konstitucijai. Tik tokie asmens lūkesčiai santykiuose su valstybe laikomi teisėtais (Konstitucinio Teismo 2003 m. liepos 4 d., 2003 m. gruodžio 3 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai). Pažymėtina ir tai, kad konstitucinių vertybių pusiausvyros imperatyvas, konstituciniai teisinio tikrumo ir teisinio saugumo reikalavimai, Konstitucijoje įtvirtinta įgytų teisių apsauga bei teisės aktų konstitucingumo ir teisėtumo prezumpcija lemia *inter alia* tai, kad Konstitucija apskritai neužkerta kelio tam tikrais ypatingais atvejais saugoti bei ginti ir tokias asmens įgytas teises, kylančias iš teisės aktų, vėliau pripažintų prieštaraujančiais Konstitucijai (poįstatyminių aktų – prieštaraujančiais Konstitucijai ir (arba) įstatymams), kurių neapgynus ir neapsaugojus šis asmuo, kiti asmenys, visuomenė arba valstybė patirtų didesnę žalą, negu toji, kurią šis asmuo, kiti asmenys, visuomenė arba valstybė patirtų, jeigu minėtos teisės būtų visiškai arba iš dalies apsaugotos ir apgintos (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs ir tai, kad asmenys, kurie pagal įstatymą įgijo tam tikras teises, turi teisę pagrįstai tikėtis, kad šios teisės nustatytą laiką bus išlaikytos ir įgyvendinamos.”².

Tai, kad viešojo administravimo subjektai turi vadovautis ir bendraisiais teisės principais nurodoma ir Tarybos Pranešime (79 pastraipa) – diskrecija turi būti pagrindžiama objektyviais faktais ir bendraisiais teisės principais. Teisėtų lūkesčių principas yra vienas iš bendrųjų teisės principų.

Sistemiškai aiškinant Taisyklėse numatytą esamą reguliavimą galima teigti, kad Taisyklės teikia prioritetą jau parinktam vežėjui su kuriuo sudaryta sutartis. Tai sukuria tokio vežėjo teisėtų lūkesčių principą, kad jam laikantis teisės aktų ir vežimo sutarties reikalavimų pirmiausia jam bus teikiamas siūlymas dėl tolesnių Taisyklėse numatytų vežimo teisinių santykių.

Taisyklių 12 punktas numato: „Nauji reguliaraus susisiekimo maršrutai nustatomi, jei keleivių susisiekimo negalima užtikrinti **visų pirma** pakeičiant vežimo sąlygas (trasą, dažnį, laiką, transporto priemonių talpą) **esančiuose** maršrutuose. Nustatant naujus arba keičiant esamus maršrutus **turi būti atsižvelgta į interesus vežėjų, vežančių keleivius esamais maršrutais**. Planuojamo arba keičiamo maršruto reisai **turi būti taip priderinti prie esamų maršrutų reisų**, kad transporto priemonių eismo intervalai atitiktų keleivių srautą“.

Šis Taisyklių punktas akivaizdžiai patvirtina esamo vežėjo prioritetą keičiant, nustatant naujus maršrutus ir pan. Nauji reguliaraus susisiekimo maršrutai nustatomi visų pirma pakeičiant vežimo sąlygas esančiuose maršrutuose t.y. Taisyklės numato **imperatyvą** kompetentingai institucijai (šiuo atveju Administracijai) pirmiausia taip pakeisti vežimo sąlygas, kad jas pirmiausia galėtų atitikti jau esantis vežėjas. Pastebėtina, kad rengiant vežėjo parinkimo konkursą nei Administracija, nei vežėjas iš anksto nežino ar reikės ir kaip keisti maršrutus, taigi toks vežimo sąlygų pakeitimas nebūna numatytas konkurso sąlygose. Kartu ši nuostata reiškia ir tai, kad Administracija turi ne iš karto rengti naują konkursą, o pirmiausia keisti vežimo sąlygas taip, kad jas galėtų atitikti esamas vežėjas.

Taip pat Taisyklių 12 punktas numato, kad nustatant naujus arba keičiant esamus maršrutus **turi būti atsižvelgta į interesus vežėjų, vežančių keleivius esamais maršrutais**. Šioje nuostatoje esantis imperatyvas irgi įpareigoja Administraciją pirmiausia įvertinti esamų vežėjų teisėtus lūkesčius ir pagal tai imtis tolesnių veiksmų dėl maršrutų nustatymo ar keitimo. Ši nuostata sistemiškai aiškinant patvirtina, kad Administracija pratęsdama ar nepratęsdama sutartis su esamais vežėjais pirmiausia turi įvertinti jau esamų vežėjų teisėtus lūkesčius, kad jiems laikantis sutarties sąlygų, sutartys bus pratęstos.

Planuojamo arba keičiamo maršruto reisai **turi būti taip priderinti prie esamų maršrutų reisų**, kad **transporto priemonių eismo intervalai atitiktų keleivių srautą**. Ši Taisyklių nuostata

patvirtina esamo vežėjo interesų prioritetą ir taip pat sukuria teisėtų lūkesčių principą, kad pirmiausia bus pratęstos sutartys su esamu vežėju ir tik to nepadarius būtų rengiamas naujas konkursas.

Analogiškas esamo vežėjo interesų gynimas numatytas ir Taisyklių 14 punkte. Taisyklių 14.2

² Konstitucinio teismo 2008 m. gruodžio 24 d. nutarimas byloje Nr. 09/06-30/06-01/07-30/08.

papunktis numato, kad konkursas organizuojamas kai, kompetentinga įstaiga pratęsia, pakeičia arba sutrumpina maršrutą, panaikina stoteles ar papildo maršrutą naujomis stotelėmis, jei šiuo maršrutu keleivius vežantis vežėjas, šiai įstaigai pasiūlius, atsisako vežti keleivius pakeistu maršrutu.

Pagal Taisyklių 14.2 papunktį kompetentinga įstaiga, pratęsdama, pakeisdama arba sutrumpindama maršrutą, panaikindama stoteles ar papildydama maršrutą naujomis stotelėmis privalo pirmiausia pasiūlyti esamam vežėjui vežti keleivius pakeistu maršrutu.

Taisyklių 14.3 papunktis numato, kad konkursas organizuojamas kai, kompetentinga įstaiga pradeda papildomus maršruto reišius, jei šiuo maršrutu keleivius vežantis vežėjas, kompetentingai įstaigai pasiūlius, atsisako vežti keleivius papildomais reišiais. Ši nuostata irgi įpareigoja Administraciją pirmiausia teikti siūlymą esamam vežėjui.

Pagal Taisyklių 14.2 ir 14.3 papunkčius vežėjui teikiamo pasiūlymo įgyvendinimo tvarką reglamentuoja Taisyklių 16 punktas, kuriame aiškiai nustatyta, kad vežėjui atsisakius vežti keleivius pakeistu maršrutu ar papildomais reišiais, kompetentinga įstaiga organizuoja konkursą kitam vežėjui parinkti. Tokiu būdu yra aiškiai nustatyta, kad Administracija turi ribotą diskrecijos teisę savo nuožiūra rengti naują konkursą. Konkursas rengiamas tik tada, jei esamas vežėjas nepasinaudoja savo prioriteto teise. Analogiškas sisteminis aiškinimas taikytinas ir pratęsiant su vežėju esamą sutartį t.y. pratęsiant sutartį Administracija pirmiausia ją siūlo pratęsti esamam vežėjui, o šiam atsisakius rengiamas naujas konkursas.

Taisyklių (ypač 12, 14, 16, 22 punktų) sisteminis vertinimas leidžia teigti, kad pratęsdama sutartis su vežėjais Administracija turi tik ribotą diskrecijos teisę. Nagrinėti Taisyklių punktai įtvirtina esamų vežėjų prioriteto teisę ir teisėtų lūkesčių principą, į kuriuos Administracija turi atsižvelgti priimdama sprendimą pratęsti ar nepratęsti sutartis su esamais vežėjais. Negalima sutikti su Tarybos Pranešime nurodytu teiginiu, kad Administracija laisvai galėjo nepratęsti sutarčių ir rengti naujus konkursus. Toks vertinimas paneigia egzistuojantį esamų vežėjų teisėtų lūkesčių principą. Pastebėtina, kad Tarybos Pranešime konstatuojama, kad Taisyklių 22 punkte numatytas sutarčių pratęsimas suteikia prioritetą esamiems vežėjams ir tuo būdu pažeidžiamas Konkurencijos įstatymas. Tačiau Tarybos pranešime nėra nustatyta, kad Taisyklių 12, 14, 16 punktai, nustatantys iš esmės tokį patį esamo vežėjo prioritetą kaip nors pažeistų Konkurencijos įstatymą. Tokiu būdu Tarybos Pranešime to paties pobūdžio vežėjo prioriteto nuostatos vertinamos skirtingai nesant objektyvių tokio skirtingo vertinimo aplinkybių t. y. 22 punkto nuostatų taikymas vertinamas kaip pažeidžiantis Konkurencijos įstatymą, tačiau 12, 14, 16 nuostatų taikymas nėra nustatyta, kad būtų pažeidžiantis Konkurencijos įstatymą.

Be to Administracijos teisę pratęsti ar nepratęsti sutartis su esamu vežėju riboja ir Taisyklių nuostatos. Taisyklių 4 punktas nustato reikalavimus, kuriuos turi atitikti vežėjas, norėdamas gauti leidimą vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutu. Neatitinkant šių reikalavimų vežėjui negalėtų būti išduotas leidimas, o kartu ir pratęsta sutartis. Ribojimus nustato ir Taisyklių 22 punktas, kad sutarties ir leidimo (-ų) galiojimo terminas nepratęsiamas, jei vežėjas nesilaikė šių Taisyklių reikalavimų ir sutartyje nustatytų sąlygų.

Administracija neturi pasirinkimo teisės pratęsti sutartis, jei vežėjas neatitinka Taisyklių 4 ar 22 punkto sąlygų.

Apibendrinant aukščiau pateiktą vertinimą Administracija pagrįstai pratęsė sutartis su esamais vežėjais, tokiu būdu užtikrindama Taisyklių reikalavimų laikymąsi ir jose įtvirtintą vežėjų teisėtų lūkesčių principą.

Dėl paslaugos rinkos ir sutarčių nutraukimo prieš terminą

Tarybos Pranešime yra apibrėžiama ginčo objekto paslaugų rinka. Administracijos nuomone Pranešime ši rinka yra vertinama siaurinamai ir atsižvelgiama tik į ūkio subjektų ryšį su šia rinka, tačiau nevertinamas ne mažiau svarbus vartotojo ryšys su konkurencijos užtikrinimu tolimojo vežimo autobusais rinkoje.

Pranešimo 44 pastraipoje nurodoma, kad prekės rinka apibrėžiama kaip visuma prekių, kurios **pirkėjų** požiūriu yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas. Kadangi ginčo objektas susijęs su paslaugomis tai analogiška nuostata taikoma ir paslaugoms. Todėl vertinant rinką reikia atsižvelgti ne tik į konkurencijos užtikrinimą paslaugų teikėjų atžvilgiu, bet ir į konkurencijos užtikrinimą vartotojų atžvilgiu.

Tarybos Pranešime suformuota išvada, kad pratęsiant sutartis su esamais vežėjais pažeidžiamas Konkurencijos įstatymas ir nurodoma, kad turi būti organizuoti nauji vežėjų parinkimo konkursai. Administracijos nuomone naujų konkursų organizavimas gali ne tik nepadidinti konkurencijos bet netgi reikšmingai ją sumažinti. Tokia Administracijos nuomonė grindžiama tuo, kad rengiant naujus vežėjų parinkimo konkursus didieji vežėjai turės žymiai didesnes galimybes laimėti tokius konkursus, nes ekonominės jų galimybės yra didesnės nei mažųjų vežėjų. Todėl rengiant konkursus didžiąją jų dalį gali laimėti vienas ar du vežėjai, tokiu būdu suformuodami dominuojančią padėtį rinkoje. Dominuojančios padėties rinkoje susidarymas leistų iš rinkos galutinai išstumti mažuosius vežėjus ir galiausiai darytų įtaką ir vartotojams t. y. keleiviams. Dominuojančios padėties rinkoje suformavimas nesiderintų su Konkurencijos įstatymo tikslais užtikrinti konkurenciją.

Šiuo metu tolimojo susisiekimo autobusais rinkoje yra 43 vežėjai, kas leidžia užtikrinti realią konkurenciją ir jos naudą keleiviams. Keleivių interesai yra ne mažiau svarbūs nei potencialių vežimo rinkos dalyvių. Šiuo metu pagal egzistuojantį sutarčių pratęsimo modelį vežimo rinka pasižymi ūkio subjektų konkurencija ir jos teikiama nauda keleiviams.

Be to Tarybos Pranešime teikiamas siūlymas įpareigoti Administraciją ne vėliau kaip per 6 mėnesius nutraukti su vežėjais pratęstas sutartis yra aiškiai neproporcingas. Pagal teikiamą siūlymą turėtų būti nutraukiamos beveik visos sutartys su vežėjais ir surengti tiek konkursų per tokį trumpą laiką nėra realu. Tarybai teikiamame siūlyme nėra atsižvelgiama į tai, kad dalis konkursų gali būti skundžiami teismui, kas sudarytų situaciją, kad naujas konkursas dar būtų neįvykęs, o sutartis pagal Tarybos sprendimą būtų nutraukta. Tokia situacija aiškiai pažeistų keleivių teises, nes jie negalėtų vykti pageidaujamu maršrutu arba turėtų vykti blogesnėmis sąlygomis arba už didesnę kainą. Toks Tarybos sprendimas kaip tik sumažintų konkurenciją rinkoje, nes neįvykus konkursui arba jam esant apskųstam sumažėtų vežėjų skaičius, nes sutartys su esamais vežėjais būtų nutrauktos.

Taip pat nepasibaigusį sutarčių nutraukimas galėtų būti pagrindas kreiptis esamiems vežėjams į teismą dėl sutarčių nutraukimo anksčiau laiko ir jų teisėtų lūkesčių principo pažeidimo.

Administracijos nuomone jei Taryba nuspręstų, kad sutartys nebegali būti pratęstos nerengiant naujo konkurso, jos turėtų galioti iki jose numatyto termino pabaigos ir tik tada rengiamas konkursas naujam vežėjui parinkti.

Dėl baudos

Tarybos Pranešime siūloma Administracijai skirti baudą dėl galimo Konkurencijos įstatymo pažeidimo. Administracijos nuomone toks siūlymas yra nepagrįstas.

Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalis, kurią pažeidus kaltinama Administracija, numato, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali

atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant įstatymų reikalavimus.

Pagal šią nuostatą Administracija turėjo veikti taip, kad būtų teikusi privilegijas arba diskriminuodama atskirus ūkio subjektus ar jų grupes. Administracija neteikė jokių privilegijų ar nediskriminavo jokių ūkio subjektų. Teisės aktuose numatytų reikalavimų vykdymas negali būti laikomas privilegijų teikimu ar diskriminaciniais veiksmais.

Administracija, pratęsdama sutartis su esamais vežėjais nesiekė ir negavo jokios naudos, o tik vykdė teisės aktais jai nustatytas pareigas. Esami vežėjai pratęsdami sutartis taip pat nebūtinai gauna iš to naudą, nes dalis maršrutų gali būti nuostolingi. Tą patvirtina ir tai, kad vežėjai nuolat atsisako vieno ar kito maršruto dėl jo nuostolingumo. Todėl dalis maršrutų galimai yra labiau ne komerciniai, o socialiniai t. y. vykdomi vežėjų sąskaita užtikrinant gyventojų galimybę nuvykti į jiems reikalingą vietą (pvz. ligoninę, mokyimo įstaigą).

Administracija pratęsdama ar nepratęsdama sutartis su esamais vežėjais nepadarė jokios žalos. Tai, kad vienas ar kitas ūkio subjektas galimai norėtų dalyvauti konkurse nereiškia, kad jis tokiam konkurse tikrai dalyvautų ar jį laimėtų. Tuo tarpu skubotas konkursų rengimas galėtų turėti žymiai didesnių žalingų pasekmių visai tolimojo vežimo autobusais rinkai, keleiviams ir socialiniam susisiekimo prieinamumui.

Tai, kad niekam nebuvo teikta privilegijų patvirtina, jog sutartys buvo pratęstos su visais vežėjais ir tokio paties turinio. Visi vežėjai buvo vertinti vienodai ir jokios išskirtinės sąlygos jiems sudarytos nebuvo.

Tarybos Pranešime siūlant skirti Administracijai baudą pasigendama atsakomybės elementų pagrindimo. Tam, kad kaltę atsakomybė būtinos šios sąlygos: neteisėti veiksmai, kaltė, žala ir priežastinis ryšys tarp neteisėtų veiksmų ir žalos. Tarybos Pranešime nėra nurodyta, kokie konkrečiai atlikti neteisėti Administracijos veiksmai. Vien to, kad nurodoma, kad Administracija galėjo pasirinkti kitokį elgesio modelį, Administracijos nuomone nepakanka konstatuoti neteisėtus veiksmus. Priešingai, iš Tarybos Pranešimo galima teigti, kad Administracija atliko būtent teisės akte jai leidžiamus atlikti veiksmus. Pačios Taisyklės Pranešime nurodomos kaip teisėtas teisės aktas.

Taip pat Administracijos nuomone nėra įrodytas žalos faktas, o daromos tik prielaidos, kad žala galėjo atsirasti. Vien tai, kad naujai rengiamame konkurse galimai dalyvautų ir galimai jį laimėtų kitas vežėjas nesudaro pagrindo remtis žalos faktu. Atsakomybės kilimas turėtų būti grindžiamas ne hipotetine žalos galimybe, o realia žala.

Nėra įrodyta ir Administracijos kaltė. Šiuo atveju kaltės klausimas net nėra svarbus, nes nenustatyti neteisėti Administracijos veiksmai. Negali būti laikomi kaltais veiksmai, kurie atlikti įgyvendinant teisėtus Taisyklės numatytus įgaliojimus. Be to kaltė turėtų pasireikšti tyčia arba neatsargumu, o šiuo atveju Administracija nesiekė ir nesudarė jokių nuo jos priklausančių sąlygų jokiems teisės aktų pažeidimams atsirasti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta Administracija Tarybos **prašo**:

1. nutraukti tyrimą Administracijos atžvilgiu konstatuojant, kad Administracija nepadarė Konkurencijos įstatymo pažeidimo.
2. neskirti Administracijai baudos.
3. jei visgi būtų priimtas sprendimas įpareigoti Administraciją nutraukti su vežėjais pratęstas sutartis, nustatyti, kad sutartys galioja iki jose numatyto termino ir joms pasibaigus turi būti rengiamas konkursas.

PRIDEDAMA. Įgaliojimo kopija, 1 lapas.

Marius Laurinėnas, tel. 8 611 17 297, el. p. marius.laurinenas@ltsa.lrv.lt

LIETUVOS TRANSPORTO SAUGOS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Švitrigailos g. 42, LT-03209 Vilnius, tel. (8 5) 278 5602,
faks. (8 5) 213 2270, el. p. ltsa@ltsa.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188647255

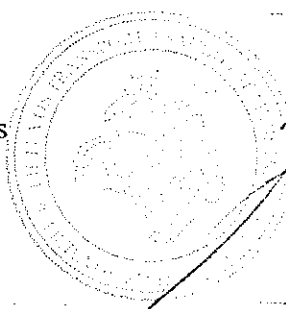
ĮGALIOJIMAS

2020 m. sausio 8 d. Nr. 15B-134
Vilnius

Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – Administracija) įgalioja Teisės ir rizikų valdymo skyriaus patarėją Marių Laurinėną, a. k. 38110040402, atstovauti Administracijai visų rūšių ir instancijų Lietuvos Respublikos teismuose, Lietuvos administracinių ginčų komisijoje su visomis institucijomis, kurios pareigūnas atliko administracinio nusižengimo tyrimą, atstovui, pareiškėjui, ieškovui, atsakovui, trečiajam asmeniui, nukentėjusiajam įstatymo suteiktomis teisėmis, įskaitant bylos perdavimą kitam teismui ar institucijai, visišką ar dalinį skundo (prašymo) reikalavimų atsisakymą, skundo (prašymo) reikalavimų pripažinimą, skundo (prašymo) pagrindo ar dalyko pakeitimą, teismo sprendimo, nutarties ar nutarimo apskundimą, vykdomojo rašto gavimą ir jo pateikimą išieškoti.

Įgaliojimas galioja 2020 m. sausio 7–gruodžio 31 d.

Administracijos direktorius

Genius Lukošius

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos transporto saugos administracija 188647255, Švitrigailos g. 42, LT-03209 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	ATSILIEPIMAS Į Pranešimą apie įtariamą pažeidimą dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu patvirtintų Leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo taisyklių ir Lietuvos transporto saugos administracijos veiksmų jas įgyvendinant atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-01-09 Nr. 15B-176
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2020-01-09 Nr. GD-104
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Marius Laurinėnas, Teisės ir rizikų valdymo skyriaus patarėjas, Teisės ir rizikų valdymo skyrius
Sertifikatas išduotas	MARIUS, LAURINĖNAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-01-09 13:04:31 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymeje nurodytas laikas	2020-01-09 13:18:52 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-06-04 13:55:03 – 2024-06-02 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos transporto saugos administracija, į.k. 188647255 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 14:03:29 iki 2021-12-26 14:03:29 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:51:05 iki 2021-12-26 13:51:05
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-01-09 13:19:45)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-01-09 13:19:46 Dokumentų valdymo sistema Avilys

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai

2020-01- Nr.

Į 2019-12-20 Nr. (2.1E-35)6V-2270

DĖL TYRIMO BAIGIMO IR PAAIŠKINIMŲ DĖL TYRIMO IŠVADŲ PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija), susipažinusi su Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos (toliau – Taryba) 2019 m. gruodžio 20 d. raštu Nr. (2.1E-35)6V-2270 „Dėl tyrimo baigimo ir paaiškinimų dėl tyrimo išvadų pateikimo“ (toliau – raštas), pagal kompetenciją teikia atsiliepimą dėl tyrimo išvadų ir pasiūlymų.

Pažymėtina, kad tolimojo reguliaraus susisiekimo keleivinis transportas atlieka svarbią socialinę funkciją ir užtikrina susisiekimą asmenims, kurie neturi asmeninių automobilių ir kuriems susisiekimas tolimojo reguliaraus susisiekimo maršrutais yra vienintelė susisiekimo priemonė, todėl įpareigojimai Lietuvos transporto saugos administracijai (toliau – LTSA) nutraukti nurodytas rašte sutartis visų pirma palies minėtus asmenis.

Tarybos rašte yra apibrėžiama ginčo objekto paslaugų rinka. Susisiekimo ministerijos nuomone rašte ši rinka yra vertinama siaurinamai ir atsižvelgiama tik į ūkio subjektų ryšį su šia rinka, tačiau nevertinamas ne mažiau svarbus vartotojo ryšys su konkurencijos užtikrinimu tolimojo vežimo autobusais rinkoje.

Pranešimo 44 pastraipoje nurodoma, kad prekės rinka apibrėžiama kaip visuma prekių, kurios pirkėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas. Kadangi ginčo objektas susijęs su paslaugomis tai analogiška nuostata taikoma ir paslaugoms. Todėl vertinant rinką reikia atsižvelgti ne tik į konkurencijos užtikrinimą paslaugų teikėjų atžvilgiu, bet ir į konkurencijos užtikrinimą vartotojų atžvilgiu.

Šiuo metu tolimojo susisiekimo autobusais rinkoje yra 43 vežėjai, kas leidžia užtikrinti realią konkurenciją ir jos naudą keleiviams. Keleivių interesai yra ne mažiau svarbūs nei potencialių vežimo rinkos dalyvių. Šiuo metu pagal egzistuojantį sutarčių pratęsimo modelį vežimo rinka pasižymi ūkio subjektų konkurencija ir jos teikiama nauda keleiviams.

Be to atsižvelgiant į situacijos sudėtingumą, Tarybos Pranešime teikiamas siūlymas įpareigoti LTSA ne vėliau kaip per 6 mėnesius nutraukti su vežėjais pratęstas sutartis nėra proporcingas. Pagal teikiamą siūlymą turėtų būti nutraukiamos visos sutartys su vežėjais, o laiko veiksnys naujų konkursų organizavimui maršrutams visos Lietuvos mastu nėra atitinkamai įvertintas. Taip pat Tarybai teikiamame siūlyme nėra atsižvelgiama į tai, kad dalis konkursų gali būti skundžiami teismui, kas sudarytų situaciją, kad naujas konkursas dar būtų neįvykęs, o sutartis pagal Tarybos sprendimą būtų nutraukta. Tokia situacija aiškiai pažeistų keleivių teises, nes jie negalėtų vykti pageidaujamu maršrutu arba turėtų vykti blogesnėmis sąlygomis arba už didesnę

kainą. Toks Tarybos sprendimas kaip tik sumažintų konkurenciją rinkoje, nes neįvykus konkursui arba jam esant apskųstam sumažėtų vežėjų skaičius, nes sutartys su esamais vežėjais būtų nutrauktos.

Taip pat nepasibaigusių sutarčių nutraukimas galėtų būti pagrindas kreiptis esamiems vežėjams į teismą dėl sutarčių nutraukimo anksčiau laiko ir jų teisėtų lūkesčių principo pažeidimo.

Susisiekimo ministerijos nuomone jei Taryba nuspręstų, kad sutartys nebegali būti pratęstos nerengiant naujo konkurso, jos turėtų galioti iki jose numatyto termino pabaigos ir tik tada rengiamas konkursas naujam vežėjui parinkti.

Tai, kad viešojo administravimo subjektai turi vadovautis ir bendraisiais teisės principais nurodoma ir Tarybos Pranešime (79 pastraipa) – diskrecija turi būti pagrįdžiama objektyviais faktais ir bendraisiais teisės principais. Teisėtų lūkesčių principas yra vienas iš bendrųjų teisės principų.

Vežėjai, žinodami, kad sutartys yra pratęstos ir yra užtikrintas veiklos vientisumas prisiima finansinius ir kitus įsipareigojimus, kaip kad užimtumas, nedarbo mažinimas.

Atsižvelgdami į aukščiau išdėstytą Susisiekimo ministerija Tarybos prašo, jeigu bus priimtas sprendimas, kad sutartys turi būti nutrauktos, nustatyti proporcingą terminą, kuris leis LTSA tinkamai vykdyti savo funkcijas, o keleiviams bus užtikrintas susisiekimas autobusais, pvz. iki sutarčių galiojimo pabaigos.

Susisiekimo viceministras

Vladislav Kondratovič

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija 188620589, Gedimino pr. 17, 01505 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL TYRIMO BAIGIMO IR PAAIŠKINIMŲ DĖL TYRIMO IŠVADŲ PATEIKIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-01-10 Nr. 2-145
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2020-01-10 Nr. GD-130
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vladislav Kondratovič, Susisiekimo viceministras, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	VLADISLAV KONDRA TOVIČ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-01-10 14:22:23 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-01-10 14:22:42 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-10-29 18:53:22 – 2024-10-27 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, į.k.188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:55:24 iki 2021-12-26 13:55:24 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:51:05 iki 2021-12-26 13:51:05
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.10
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-01-10 14:43:30)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-01-10 14:43:30 Dokumentų valdymo sistema Avilys

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 188668192, Jogailos g. 14, Vilnius 01116
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL PRAŠYMO SUSIPAŽINTI SU BYLOS MEDŽIAGA
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-02-24 Nr. (2.1E-35)6V-269
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Justina Paulauskaitė, Grupės vadovė, Viešųjų subjektų priežiūros grupė
Sertifikatas išduotas	JUSTINA,PAULAUSKAITĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-02-24 10:25:15 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-02-24 10:26:42 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2018-08-29 18:51:41 – 2023-08-28 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:51:05 iki 2021-12-26 13:51:05
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	2
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.21
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-02-24 10:29:30)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-02-24 10:29:30 Dokumentų valdymo sistema Avilys